

KONKURENCES PADOME

Elizabetes ielā 41/43, Rīgā, LV-1010 ♦ Tālrunis 7282865 ♦ Fakss 7242141

L Ē M U M S

Rīgā

Nr. 8

2003.gada 14.februārī

(Prot. Nr.7, 5.§)

Par tirgus dalībnieku apvienošanu

Lieta Nr.665k/02/06/18

Par *Stora Enso Oyj* un *AS Sylvester Grupas* apvienošanu

23.12.2002. Konkurences padome saņēma *Stora Enso Oyj* 23.12.2002. sagatavoto dokumentu - ZIŅOJUMS PAR APVIENOŠANOS (STORA ENSO OYJ IZŠĶIROŠAS IETEKMES IEGŪŠANA PĀR AS SYLVESTER GRUPU) (turpmāk - Ziņojums).

Izvērtējot Ziņojumā sniegto informāciju, iesniedzēja 28.01.2003. vēstulē sniegto informāciju, papildu iegūto informāciju un viedokļus no vairākiem tirgus dalībniekiem, t.i., SIA "Vika Wood", SIA "Rottneros Baltic", SIA "Cord", a/s "Inčukalns Timber", SIA "Komiss", SIA "BSW Latvia", SIA Latvijas-Zviedrijas kopuzņēmuma "Latsin", SIA "Baltfor Ltd.", va/s "Latvijas Valsts meži" (turpmāk - LVM), a/s "Lindeks", SIA Latvijas-Somijas kopuzņēmuma "Silva", kā arī informāciju no Kooperatīvās sabiedrības Latvijas meža īpašnieku asociācijas un Valsts ieņēmumu dienesta Galvenās muitas pārvaldes (turpmāk - GMP), Konkurences padome

k o n s t a t ē j a:

1. *Stora Enso Oyj* ir uzņēmēj sabiedrība, kas reģistrēta Somijas Republikā saskaņā ar Somijas Republikas likumiem. Šī sabiedrība darbojas tieši vai caur meitas uzņēmumiem un saistītajiem uzņēmumiem mežsaimniecības, inženiertehnoloģijas un ķīmijas nozarēs un citās ražošanas nozarēs, veic darbību lauksaimniecības, mežsaimniecības un jūras komercpārvaldījumu nozarēs, kā arī ieguves rūpniecībā, hidroelektroenerģijas piegādē, hidroelektroiekārtu būvniecībā un finansēšanā. Bez tam *Stora Enso Oyj* un tās meitas sabiedrības (*Stora Enso Grupa*) nodarbojas ar mežsaimniecības produkcijas ražošanu un tirdzniecību, kā arī ražo celulozi, koksnes izstrādājumus, žurnālu papīru, avīžpapīru, augstākās šķiras papīru un kartona iepakojumu. *Stora Enso Oyj* pieder izšķiroša ietekme pār vairākām uzņēmēj sabiedrībām Rietumeiropā, Krievijā, Āzijā, Ziemeļamerikā u.c. Tajā skaitā *Stora Enso Oyj* pieder netieša izšķiroša ietekme pār Latvijas Republikā reģistrētajām

uzņēmēj sabiedrībām SIA "Puumerkki Latvia", SIA "Stora Enso Packaging", SIA "Papyrus" un tieša izšķiroša ietekme (100% kapitāla daļas) pār Latvijas Republikā reģistrēto uzņēmēj sabiedrību SIA "Stora Enso Mežs".

2. AS *Sylvester* ir uzņēmēj sabiedrība, kas reģistrēta Igaunijas Republikā saskaņā ar Igaunijas Republikas likumiem. AS *Sylvester* darbības veidi ir: finansu operācijas, medību saimniecība, atpūtas, sporta, komercdarbība, kaļķakmens pārstrāde, mežsaimniecība un mežizstrāde, mežu apsaimniekošanas pakalpojumi, mežu produktu un dabas resursu uzglabāšana un pārstrāde, koksnes mehāniskā un ķīmiskā apstrāde, produkcijas pārdošana un piegāde, transportēšana u.c. AS *Sylvester* ir holdinga sabiedrība uzņēmumu grupai (*Sylvester Grupa*), kuri darbojas Igaunijā, Latvijā un Lietuvā. Pēc to pamatdarbības veidiem *Sylvester Grupas* uzņēmumi var tikt iedalīti sekojošās trīs grupās:

- ražošanas uzņēmumi - zāģmateriālu, saplākšņa un citu koksnes izstrādājumu ražošana;
- sagādes uzņēmumi - nodarbojas ar baļķu sagādi grupas ražošanas uzņēmumiem un baļķu (zāģbaļķu), papīrmalkas un kurināmās malkas tirdzniecību;
- loģistikas uzņēmumi - noliktavu saimniecība, transportēšana un ar to saistītās darbības.

AS *Sylvester* pieder tieša vai netieša izšķiroša ietekme pār vairākām Latvijā reģistrētajām uzņēmēj sabiedrībām: SIA "Silvesters Valka", SIA "Silvestrs Livonija", SIA "Valforest", a/s "Karo Mežs", SIA "Forestex Latvia", SIA "PL Trans", SIA "Logity", a/s "Launkalne Sawmill".

3. Konkurences likuma mērķis, kas noteikts tā 2.pantā, ir: "(..) aizsargāt, saglabāt un attīstīt brīvu, godīgu un vienlīdzīgu konkurenci visās tautsaimniecības nozarēs sabiedrības interesēs, ierobežojot tirgus koncentrāciju, (..)". Konkurences padomes uzdevums, īstenojot likuma mērķi, noteikts Konkurences likuma 6.panta pirmās daļas 3.punktā: "Konkurences padome (..) ierobežo tirgus koncentrāciju, pieņemot lēmumus sakarā ar tirgus dalībnieku apvienošanu (..)". Konkurences padomei atbilstoši Konkurences likuma 2.pantam un 6.panta pirmās daļas 3.punktam ir pienākums ierobežot koncentrāciju konkrētā tirgū. Konkurences padome uzskata, ka tādējādi *Stora Enso Grupas* uzņēmumi un *Sylvester Grupas* uzņēmumi ir uzskatāmi par tirgus dalībniekiem, kuru apvienošanās ietekmes uz konkrētiem tirgiem Latvijas teritorijā izvērtēšana ir Konkurences padomes kompetencē.

4. Saskaņā ar Ziņojumā sniegto informāciju: "Apvienošanās notiks, *Stora Enso Oyj* iegūstot netiešu izšķirošu ietekmi pār AS *Sylvester* un tās Baltijas (ieskaitot Latviju) meitas uzņēmumiem, akciju pirkuma darījumu rezultātā (..). Somijā reģistrēta sabiedrība *Stora Enso Timber Oy Ltd.*, 100% *Stora Enso Oyj* piederošs meitas uzņēmums, iegūs apmēram 66% no AS *Sylvester* akcijām no vairākiem AS *Sylvester* akcionāriem, tādējādi netieši iegūstot izšķirošu ietekmi pār Latvijā reģistrētām sabiedrībām SIA "Forestex Latvia" un a/s "Launkalne Sawmill". (..) Igaunijā reģistrēta sabiedrība AS "Stora Enso Mets", 100% *Stora Enso Oyj* piederošs meitas uzņēmums, iegūs 100% kapitāla daļu vairākās Igaunijā reģistrētās *Sylvester Grupas* sabiedrībās, tādējādi netieši iegūstot izšķirošu ietekmi pār sekojošām Latvijā reģistrētām sabiedrībām: SIA "Silvesters Valka", SIA "Silvestrs Livonija", SIA "Valforest", a/s "Karo Mežs", SIA "PL Trans" un SIA "Logity".

Konkurences likuma 15.panta pirmās daļas 3.punkts nosaka, ka: "Tirgus dalībnieku apvienošanās ir: (..) tāds stāvoklis, kad viens vai vairāki tirgus dalībnieki iegūst izšķirošu ietekmi pār citu tirgus dalībnieku vai citiem tirgus dalībniekiem". Savukārt atbilstoši Konkurences likuma 1.panta 2.punktam: "izšķiroša ietekme - iespēja tieši vai netieši: a) kontrolēt (..) lēmumu pieņemšanu tirgus dalībnieka pārvaldes institūcijās, realizējot līdzdalību vai bez tās, b) iecelt tādu tirgus dalībnieka pārraudzības institūcijas vai izpildinstitūcijas

locekļu skaitu, kas izšķirošās ietekmes realizētājam nodrošina balsu vairākumu attiecīgajā institūcijā". Līdz ar to ir paredzams, ka plānotā apvienošanās notiks atbilstoši Konkurences likuma 1.panta 2.punktā ietvertajiem izšķirošās ietekmes skaidrojumiem.

Ziņojumā ir minēts, ka plānotās apvienošanās rezultātā *Stora Enso Timber Oy Ltd.*, kas ir 100 % *Stora Enso Oyj* piederošs meitas uzņēmums, iegūs apmēram 66% *AS Sylvester* akcijas no vairākiem *AS Sylvester* akcionāriem. Vienlaicīgi Igaunijas sabiedrība *AS "Stora Enso Mets"* - 100% *Stora Enso Oyj* piederošs meitas uzņēmums iegūs 100% kapitāla daļas vairākās Igaunijā reģistrētās *Sylvester Grup*as sabiedrībās (*AS "Sylvester Kuusalu"*, *AS "Võru Sylvester"*, *AS "Sylvester Elva"*, *AS "Valga Mets"*, *AS "Kurista Mets"*, *AS "Top Sylvester"*, *AS "Krinari Mets"*, *AS "Põlva Sylvester"* u.c.). Saskaņā ar Ziņojumā sniegto informāciju *Stora Enso Grup*as un *Sylvester Grup*as īpašumtiesību struktūra netiks mainīta, izņemot iepriekšminētās izmaiņas. Uzņēmumu pārvaldes struktūra nemainīsies. Lai atspoguļotu jauno īpašumtiesību struktūru, *Sylvester Grup*as sabiedrību valdēs un padomēs tiks iecelti jauni locekļi.

Konkurences padome secina, ka plānotais darījums ir uzskatāms par apvienošanos, kas atbilst Konkurences likuma 15.panta pirmās daļas 3.punktam.

Apvienošanās atbilst vienam no Konkurences likuma 15.panta otrajā daļā noteiktajiem kritērijiem. Konkurences likuma 15.panta otrā daļa nosaka: "Tirgus dalībnieki, kuri nolēmuši apvienoties kādā no šā panta pirmajā daļā paredzētajiem veidiem, pirms apvienošanās iesniedz Konkurences padomei par to ziņojumu saskaņā ar šā likuma 16.pantu, ja pastāv viens no šādiem nosacījumiem:

1) apvienošanās dalībnieku kopējais apgrozījums iepriekšējā finansu gadā ir bijis ne mazāks kā 25 miljoni latu;

2) vismaz viens no apvienošanās dalībniekiem pirms apvienošanās atradies dominējošā stāvoklī konkrētajā tirgū".

Konkurences padome secina, ka apvienošanās tiešie dalībnieki konkrētajā gadījumā saskaņā ar Konkurences likuma 15.pantu ir *Stora Enso Timber Oy Ltd.* un *AS Sylvester* akcionāri un *AS "Stora Enso Mets"* un vairākas *Sylvester Grup*as sabiedrības. Netiešie apvienošanās dalībnieki ir *Stora Enso Grup*as Latvijā reģistrētie uzņēmumi *SIA "Puumerkki Latvia"*, *SIA "Stora Enso Packaging"*, *SIA "Papyrus"*, *SIA "Stora Enso Mežs"* un *Sylvester Grup*as Latvijā reģistrētie uzņēmumi *SIA "Silvesters Valka"*, *SIA "Silvestrs Livonija"*, *SIA "Valforest"*, *a/s "Karo Mežs"*, *SIA "Forestex Latvia"*, *SIA "PL Trans"*, *SIA "Logity"*, *a/s "Launkalne Sawmill"*.

Izvērtējot Konkurences padomes rīcībā esošo informāciju, apvienošanās dalībnieku kopējais iepriekšējā, t.i., 2001.gada apgrozījums pārsniedz 25 miljonu latu kritēriju, jo *Stora Enso Grup*as Latvijā reģistrēto uzņēmumu un *Sylvester Grup*as Latvijā reģistrēto uzņēmumu kopējais apgrozījums 2001. finansu gadā saskaņā ar Ziņojumā minēto bija lielāks par ...* miljoniem latu. Šajā summā neietilpst ārvalstu apvienošanās dalībnieku apgrozījums. Līdz ar to izpildās viens no nepieciešamajiem kritērijiem ziņojuma iesniegšanai Konkurences padomei.

Attiecībā par vismaz viena apvienošanās dalībnieka atrašanos dominējošā stāvoklī kādā konkrētajā tirgū, Konkurences padome nav konstatējusi, ka kāds no *Stora Enso Grup*as uzņēmumiem vai *Sylvester Grup*as Latvijā esošajiem uzņēmumiem pirms apvienošanās būtu atradies dominējošā stāvoklī kādā konkrētajā tirgū Latvijas teritorijā.

5. Saskaņā ar Ziņojuma Pielikumā Nr.5 sniegto informāciju Latvijā reģistrēto *Sylvester Grup*as un *Stora Enso Grup*as uzņēmumu darbība pārkļājas šādu preču tirgos: zāģmateriāli, koksne (zāģbaļķi, papīrmalka, kurināmā malka) un zāģmateriālu blakus produkti (šķelda).

Nolūkā konstatēt, vai apvienošanās rezultātā netiks radīts vai nostiprināts dominējošais stāvoklis kādā no konkrētajiem tirgiem, Konkurences padome izvērtēja *Stora*

Enso Oyj un *AS Sylvester* saistīto Latvijā reģistrēto uzņēmumu tirgus daļas vairākos konkrētajos tirgos.

Lietas izskatīšanas gaitā Konkurences padome konstatēja, ka konkrēto preču tirgi Konkurences likuma 1.panta 5.punkta izpratnē, kuros apvienošanās rezultātā notiks koncentrācijas palielināšanās, ir:

- koksnes resursu iegūšanas tirgus;
- zāģbaļķu realizācijas tirgus;
- papīrmalkas eksporta piegādes tirgus;
- kurināmās malkas realizācijas tirgus;
- zāģmateriālu realizācijas tirgus.

Konkurences padome izvērtēja apvienošanās ietekmi uz konkurences apstākļiem konkrētajos tirgos, kuri apvienošanās rezultātā tiek ietekmēti horizontāli.

5.1. Koksnes resursu iegūšanas tirgus

Koksnes iepircēji ir uzņēmumi, kas koksni apstrādā, pārstrādā, veic tālāku pārdošanu vai eksportē. Konkurences padome uzskata, ka, ņemot vērā tirgus apstākļus, koksnes resursu iegūšanas tirgus ir uzskatāms par atsevišķu konkrētās preces tirgu Konkurences likuma 1.panta 5.punkta izpratnē. Šie tirgus apstākļi ir:

- koksnes resursu iegūšana ir reglamentēta normatīvajos aktos, jo koksnes resursi ir ierobežoti. Atšķirīga situācija ir koksnes (zāģbaļķu, papīrmalkas u.c.) izmantošanas vai pārdošanas tālākai pārstrādei jomā, kas nav speciāli reglamentēta;

- koksnes resursu iegūšanas tirgū ir daudz pārdevēju - privāto mežu īpašnieku, kuru skaits saskaņā ar Kooperatīvās sabiedrības Latvijas mežu īpašnieku asociācijas sniegto informāciju ir ap 155 tūkstoši, un LVM. Turklāt viena koksnes resursu (augošu koku) pārdevēja - LVM - apsaimniekošanā ir ap 50% no Latvijā esošajiem koksnes resursiem;

- pārsvarā koksnes resursi tiek pārdoti augošu koku veidā (LVM šobrīd pārdod tikai augošus kokus, bet privāto mežu īpašnieki pārdod gan cirsmas, gan apaļkokus). Neatkarīgi no apvidus, kur notiek meža izstrāde, tiek iegūti apaļkoki (gan zāģbaļķi, gan papīrmalka, gan kurināmā malka). Savukārt koksnes un koka izstrādājumu izmantošana vai pārdošana tālākai pārstrādei ir daudz specializētāka, piemēram, papīrmalku un celulozes šķeldu eksportē uz ārvalstīs esošajām celulozes rūpnīcām, zāģbaļķi tiek izmantoti zāģmateriālu ražošanā un būvniecībā u.tml.;

- koksnes resursu iegūšanas tirgū koksni relatīvi nelielos daudzumos iepērk arī daudzi starpnieki, kuri koksni kopā vai pa sortimentiem (papīrmalka, zāģbaļķi) sakrāj lielākās partijās un pēc tam pārdod pārstrādātājiem vai eksportētājiem.

Lietas izpētē iegūtā informācija ļauj izdarīt secinājumu, ka šis konkrētās preces tirgus varētu tikt sadalīts segmentos atkarībā no preces īpašībām un izmantošanas mērķa, preces cenas un iegūšanas avotiem.

Atkarībā no koksnes resursu iegūšanas avotiem, koksnes resursu iegūšanas tirgu var sadalīt šādos segmentos:

- koksnes resursu iegūšana pēc ilgtermiņa mežizstrādes līgumiem, kuras uzņēmēj sabiedrības ir noslēgušas ar Latvijas rajonu virsmežniecībām;
- koksnes resursu iegūšana meža platībās sakarā ar LVM organizēto izsoļu rezultātiem;
- koksnes resursu iegūšana privāto mežu īpašniekiem piederošajās meža platībās.

Šis apvienošanās lietas sakarā kā konkrētais ģeogrāfiskais tirgus Konkurences likuma 1.panta 3.punkta izpratnē tiek definēts kā Latvijas teritorija. Konkrētā ģeogrāfiskā tirgus noteikšana tika pamatota ar šādiem argumentiem:

- koksnes resursi tiek iegūti visā Latvijas teritorijā;
- vairāku tirgus dalībnieku sniegtā informācija liecina, ka koksne tiek iepirkta dažādos Latvijas rajonos un konkurence konkrētajā tirgū ir lielāka teritorijās, kas atrodas tuvu ostām

vai koksnes pārstrādes uzņēmumiem. Daži tirgus dalībnieki ir norādījuši, ka tie cenšas veikt mežizstrādi (vai arī iepirkt apaļkokus) apvidos, kur tie veic koksnes pārstrādi (a/s "Lindeks", SIA "Cord"). Citi tirgus dalībnieki ir norādījuši, ka koksne pārstrādes uzņēmumiem tiek piegādāta ne tikai no tuvākajām teritorijām, bet arī no visas Latvijas (piemēram, ..., * a/s "Inčukalns Timber", ..., * SIA Latvijas-Somijas kopuzņēmums "Silva").

- Kooperatīvā sabiedrība Latvijas Meža ģeogrāfisko reģionu asociācija sniedza viedokli (04.02.2003. vēstule Nr.1-5/03), ka transportēšanas izmaksas ir viens no svarīgākajiem faktoriem, kas tiek izvērtēti, izvēloties vietas, kur iegādāties cērtamo platību vai apaļkokus. Koksnes pārstrādātāji iepērk apaļkokus pārsvarā no tām vietām, kas atrodas tuvu kokzāģētavām. Optimālais attālums no pārstrādes uzņēmuma (kokzāģētavas) līdz šīm vietām ir līdz 100 km, taču nereti iepircēji iepērk apaļkokus arī no attālākām vietām, t.i., līdz pat 200-300 km.

Tātad, konkrētais tirgus Konkurences likuma 1.panta 4.punkta izpratnē ir koksnes resursu iegūšanas tirgus Latvijas teritorijā. Taču, ņemot vērā to, ka lietas izpētes gaitā tika iegūta informācija, ka transporta izmaksas ir viens no būtiskākajiem faktoriem, uzņēmēj sabiedrībai izvēloties koksnes resursu iegūšanas vietu, kā arī tika iegūtas ziņas par to, ka konkurences apstākļi dažādos Latvijas reģionos (Latvijas rietumdaļā un austrumdaļā) nav vienlīdzīgi, Konkurences padome izvērtēja iespēju noteikt šaurākus ģeogrāfiskos tirgus, t.i., atsevišķu LVM mežsaimniecības teritoriju, kā arī izvērtēja *Stora Enso Grupas* un *Sylvester Grupas* tirgus daļas šajās teritorijās.

Koncentrācija konkrētajā tirgū

Saskaņā ar iesniedzēja 28.01.2003. vēstulē sniegto informāciju apvienošanās dalībnieki neiegūst koksnes resursus pēc ilgtermiņa mežizstrādes līgumiem. Konkurences padomei nav pieejama informācija par to, kādu daļu no privātajos mežos iegūtā koksnes resursu apjoma sastāda apvienošanās dalībnieku 2001. un 2002.gadā iegūtais koksnes resursu apjoms. Tāpēc Konkurences padome izvērtēja apvienošanās dalībnieku koksnes resursu iegūšanas apjomu LVM organizētajās izsolēs un aprēķināja maksimāli iespējamo kopējo tirgus daļu izsoles segmentā 2001. un 2002.gadā. Ģeogrāfiski minimālais segments, informācija par kuru ir pieejama Konkurences padomei, ir LVM mežsaimniecība.

Izvērtējot LVM sniegto informāciju (04.02.2003. vēstule Nr.165/12/3.1) attiecībā par 5 lielākajiem koksnes resursu ieguvējiem katrā no LVM mežsaimniecībām, var secināt, ka:

5.1.1. 2001.gadā *Stora Enso Grupa* (SIA "Stora Enso Mežs") ir sastopama starp 5 lielākajiem koksnes resursu ieguvējiem tikai Rietumvidzemes mežsaimniecībā un Zemgales mežsaimniecībā. Nevienā no tām SIA "Stora Enso Mežs" nav lielākais koksnes resursu ieguvējs. Rietumvidzemes mežsaimniecībā SIA "Stora Enso Mežs" ieņem 4.vietu pēc iegūtā koksnes resursu apjoma un Zemgales mežsaimniecībā SIA "Stora Enso Mežs" ieņem 2.vietu pēc iegūtā koksnes resursu apjoma. Kopumā 2001.gadā SIA "Stora Enso Mežs" maksimāli iespējamā tirgus daļa izsoles segmentā Rietumvidzemes mežsaimniecībā bija ...* %. Savukārt Zemgales mežsaimniecībā izsoles segmentā SIA "Stora Enso Mežs" maksimāli iespējamā tirgus daļa bija ...* %.

Teorētiski pārējās mežsaimniecībās SIA "Stora Enso Mežs" varētu atrasties mazāko ieguvēju starpā, ieņemot 6.vietu un zemāk pēc attiecīgajā mežsaimniecībā iegūtā koksnes resursu apjoma. Izvērtējot šādu iespēju, Konkurences padome konstatēja, ka minētajā gadījumā SIA "Stora Enso Mežs" tirgus daļa jebkurā mežsaimniecībā izsoles segmentā varētu svārstīties ...* % robežās.

5.1.2. 2001.gadā *Sylvester Grupa* (SIA "Silvesters Valka") ir sastopama starp 5 lielākajiem koksnresursu ieguvējiem tikai Austrumvidzemes mežsaimniecībā. No *Sylvester Grupas* Latvijā reģistrētajiem uzņēmumiem 2001.gadā izsoles segmentā darbojās tikai SIA "Silvesters Valka". SIA "Silvesters Valka" pēc iegūtā koksnresursu apjoma ieņem 5.vietu. SIA "Silvesters Valka" maksimāli iespējamā tirgus daļa Austrumvidzemes mežsaimniecībā izsoles segmentā varētu būt ne lielāka par ...* %.

Teorētiski pārējās mežsaimniecībās SIA "Silvesters Valka" varētu atrasties mazāko ieguvēju starpā, ieņemot 6.vietu vai zemāk pēc attiecīgajā mežsaimniecībā iegūtā koksnresursu apjoma. Izvērtējot šādu iespēju, Konkurences padome konstatēja, ka minētajā gadījumā SIA "Silvesters Valka" tirgus daļa jebkurā mežsaimniecībā izsoles segmentā nevarētu pārsniegt ...* %.

Lielākie koksnresursu ieguvēji izsoles segmentā Latvijas teritorijā (visās mežsaimniecībās) 2001.gadā bija SIA Latvijas-Zviedrijas kopuzņēmums "Latsin" (...*m³), SIA Latvijas-Somijas kopuzņēmums "Silva" (...* m³), SIA "Nelss" (...* m³). Salīdzināšanai SIA "Stora Enso Mežs" iegūtais koksnresursu apjoms izsoles segmentā 2001.gadā bija ...* m³ un SIA "Silvesters Valka" - ...* m³.

Ņemot vērā minēto, var secināt, ka 2001.gadā kopējā SIA "Stora Enso Mežs" un SIA "Silvesters Valka" tirgus daļa izsoles segmentā Latvijas teritorijā nesasniedza 40%.

5.1.3. Analogiski izvērtējot *Stora Enso Grupas* un *Sylvester Grupas* Latvijā esošo uzņēmumu tirgus daļas koksnresursu iegūšanas tirgū izsoles segmentā 2002.gadā, Konkurences padome secina, ka 2002.gadā minēto kompāniju saistīto, Latvijas Republikā reģistrēto, uzņēmumu kopējā tirgus daļa izsoļu segmentā nesasniedza 40%. SIA "Stora Enso Mežs" ir sastopama starp 5 lielākajām koksnresursu ieguvējām Austrumvidzemes (4.vietā), Dienvidkurzemes (3.vietā), Rietumvidzemes (3.vietā), Zemgales (2.vietā) un Ziemeļkurzemes (2.vietā) mežsaimniecībā. Maksimāli iespējamā SIA "Stora Enso Mežs" tirgus daļa izsoles segmentā 2002.gadā varētu būt ne lielāka par ...* %. Savukārt *Sylvester Grupas* Latvijā reģistrētie uzņēmumi nav sastopami starp 5 lielākajiem koksnresursu ieguvējiem nevienā no mežsaimniecībām. Teorētiski tie var atrasties zemākās vietās, un izvērtējot šādu iespēju Konkurences padome konstatēja, ka *Sylvester Grupas* Latvijā reģistrēto uzņēmumu kopējā tirgus daļa izsoles segmentā 2002.gadā varētu būt ne lielāka par ...* %. 2002.gadā izsoles segmentā lielākie koksnresursu ieguvēji bija SIA Latvijas-Somijas kopuzņēmums "Silva" (...* m³) un SIA Latvijas-Zviedrijas kopuzņēmums "Latsin" (...* m³). Salīdzināšanai SIA "Stora Enso Mežs" izsolēs iegūtais koksnresursu apjoms 2002.gadā bija ...* m³.

Kā tas minēts iepriekš, Konkurences padomei nav pieejama informācija par kopējo koksnresursu iegūšanas apjomu no privāto mežu īpašniekiem, bet rīcībā esošā informācija (ZM mājas lapā publicētie dati par ikgadējiem ciršanas apjomiem no Tirgus ziņojuma Eiropas Ekonomikas komisijas Koksnresursu komitejas 60.sesijai 2002.gada 24.-27.septembrī) liecina, ka pēdējos gados ir vērojama tendence, ka privāto mežu īpašniekiem piederošajos mežos mežizstrādes apjoms (m³) ir lielāks, nekā LVM apsaimniekošanā esošajos mežos. Tā, saskaņā ar minēto ziņojumu 2001.gadā privātajos mežos tika iegūts aptuveni divas reizes lielāks koksnresursu apjoms, nekā LVM apsaimniekošanā esošajos mežos. Savukārt iesniedzēja sniegtā informācija (28.01.2003. vēstulē) liecina, ka SIA "Stora Enso Mežs" iegūtais koksnresursu apjoms privāto mežu segmentā veido ...* % un izsoļu segmentā - ...* % no SIA "Stora Enso Mežs" koksnresursu kopējā iegūtā apjoma (t.i., apjoma, kas iegūts visos segmentos). Pamatojoties uz minēto, var secināt, ka SIA "Stora Enso Mežs" tirgus daļa privāto mežu segmentā ir mazāka, nekā izsoļu segmentā. Turklāt *Stora Enso Grupas* un *Sylvester Grupas*

Latvijā reģistrētie uzņēmumi neiegūst koksnes resursus pēc ilgtermiņa mežizstrādes līgumiem, t.i., nedarbojas ilgtermiņa mežizstrādes līgumu segmentā.

Pamatojoties uz minēto, var secināt, ka koksnes resursu iegūšanas tirgū Latvijas teritorijā apvienošanās rezultātā apvienošanās dalībnieki neiegūs dominējošo stāvokli.

5.2. Koksnes realizācijas tirgus

Konkurences padome izskatīja atsevišķi zāģbaļķu realizācijas tirgu, papīrmalkas realizācijas tirgu un kurināmās malkas realizācijas tirgu, jo minētās preces nav savstarpēji aizvietošanas. Šo viedokli var pamatot ar šādiem argumentiem:

- tirgus dalībnieku sniegtā informācija (SIA "Cord" 24.01.2003. vēstule Nr.1/03-12.2/21, SIA "Rottneros Baltic" 23.01.2003. vēstule, SIA "Vika Wood" 20.01.2003 vēstule, SIA "Komiss" 29.01.2003. vēstule Nr.28 u.c.) liecina, ka zāģbaļķi, papīrmalka un kurināmā malka nav savstarpēji aizvietošanas preces. Atsevišķos gadījumos ir līdzīga sīkbaļķu un papīrmalkas cena un kvalitāte, apses papīrmalkas un kurināmās malkas cena, kā arī ir gadījumi, ka zāģbaļķi tiek lietoti celulozes ražošanā, jo rodas problēmas ar papīrmalkas piegādi. Daļa papīrmalkas var tikt izmatota pārstrādei specifisku zemākas kvalitātes produktu ražošanai;

- tirgus dalībnieku sniegtā informācija liecina, ka zāģbaļķu un papīrmalkas, kā arī papīrmalkas un kurināmās malkas savstarpējo aizvietojamību nosaka to cena. Izvērtējot rīcībā esošo informāciju par zāģbaļķu un papīrmalkas cenām, Konkurences padome secina, ka zāģbaļķu un papīrmalkas cenas parasti būtiski atšķiras;

- katra no minētām precēm tiek izmantota dažādiem mērķiem: zāģbaļķus izmanto galvenokārt zāģmateriālu ražošanai, papīrmalku izmanto celulozes ražošanai, kurināmo malku izmanto apkurei.

5.2.1. Zāģbaļķu realizācijas tirgus

Konkurences padome, ņemot vērā 5.2.punktā minētos argumentus, definēja konkrētās preces tirgu Konkurences likuma 1.panta 5.punkta izpratnē kā zāģbaļķu realizācijas tirgu.

Konkrētais ģeogrāfiskais tirgus Konkurences likuma 1.panta 3.punkta izpratnē ir Latvijas teritorija. Konkurences padomes rīcībā nav pierādījumu, ka konkrētais ģeogrāfiskais tirgus šajā gadījumā varētu būt šaurāks nekā Latvijas teritorija.

Tādējādi konkrētais tirgus Konkurences likuma 1.panta 4.punkta izpratnē ir zāģbaļķu realizācijas tirgus Latvijas teritorijā.

Kā pārdevēji šajā tirgū darbojas uzņēmumi, kas iegūst koksnes resursus (tie varētu būt arī mežu īpašnieki un pārvaldītāji, ņemot vērā palielinošo vertikālās integrācijas tendenci meža nozarē un kokrūpniecībā). Savukārt pircēji ir uzņēmumi, kas zāģbaļķus eksportē vai pārstrādā, t.i., ražo zāģmateriālus (kokzāģētavas).

Koncentrācija konkrētajā tirgū

Konkurences padome secināja, ka *Stora Enso Grupās* Latvijā esošo uzņēmumu un *Sylvester Grupās* Latvijā esošo uzņēmumu kopējā tirgus daļa zāģbaļķu realizācijas tirgū pēc apvienošanās nerasnē 40%. Šāds secinājums ir pamatots ar sekojošiem argumentiem:

- 2001.gadā apvienošanās dalībnieku kopējais zāģbaļķu eksporta un vietējās realizācijas apjoms, pamatojoties uz Ziņojumā un iesniedzēja 28.01.2003. vēstulē sniegto informāciju, bija ...* m³. Savukārt zāģbaļķu eksporta apjoms no Latvijas 2001.gadā, pamatojoties uz Zemkopības ministrijas 11.02.2003. vēstulē Nr.11.2/453 sniegto informāciju, bija 533 700 m³. Konkurences padomei nav pieejama informācija par zāģbaļķu vietējās

realizācijas apjomu 2001.gadā, bet, ņemot vērā, ka zāģbaļķi pārsvarā tiek patērēti Latvijā (kokzāģētavās), Konkurences padome pieļāva, ka zāģbaļķu vietējās realizācijas apjoms nav mazāks par zāģbaļķu eksporta apjomu. Tādējādi maksimāli iespējamā apvienošanās dalībnieku kopējā tirgus daļa zāģbaļķu realizācijas tirgū (vietējā realizācijā un eksportā) 2001.gadā nepārsniedza ...* %.

2002.gadā apvienošanās dalībnieku kopējais zāģbaļķu eksporta un vietējās realizācijas apjoms, pamatojoties uz Ziņojumā un iesniedzēja 28.01.2003. vēstulē sniegto informāciju, bija ...* m³. Pamatojoties uz GMP 17.01.2003. vēstulē Nr.16.5.2/1189 sniegto informāciju, Konkurences padome aprēķināja kopējo zāģbaļķu eksporta apjomu no Latvijas - ...* m³. Konkurences padomes rīcībā nav informācijas par zāģbaļķu vietējās realizācijas apjomu 2002.gadā, bet, ņemot vērā iepriekšējā rindkopā minēto faktu, apvienošanās dalībnieku kopējā maksimāli iespējamā tirgus daļa zāģbaļķu realizācijas tirgū (vietējā realizācijā un eksportā) nepārsniedz ...* %.

Ņemot vērā minēto, var secināt, ka zāģbaļķu realizācijas tirgū apvienošanās rezultātā apvienošanās dalībnieki neiegūs dominējošo stāvokli.

5.2.2. Papīrmalkas eksporta tirgus

Konkurences padome, ņemot vērā 5.2.punktā minētos argumentus, definēja konkrētās preces tirgu Konkurences likuma 1.panta 5.punkta izpratnē kā papīrmalkas eksporta piegādes tirgu.

Konkrētais ģeogrāfiskais tirgus Konkurences likuma 1.panta 3.punkta izpratnē ir Latvijas teritorija, jo visa Latvijas teritorijā iegūtā papīrmalka tiek eksportēta. Konkurences padomes rīcībā nav pierādījumu, ka papīrmalkas eksporta tirgus varētu būt šaurāks, nekā Latvijas teritorija.

Tādējādi konkrētais tirgus Konkurences likuma 1.panta 4.punkta izpratnē ir papīrmalkas eksporta piegādes tirgus Latvijas teritorijā.

Latvijā nav celulozes rūpnīcu, tāpēc papīrmalku Latvijā nepatērē, bet eksportē uz ārvalstīs esošajām celulozes rūpnīcām (Somijā, Zviedrijā, Dānijā, Vācijā, Lielbritānijā u.c.). Papīrmalkas tirgum ir raksturīgs, ka papīrmalku iepērk vairāki iepircēji no koksnes resursu ieguvējiem salīdzinoši nelielās partijās, tad uzkrāj lielākas partijas un realizē uzņēmumiem, kas papīrmalku eksportē. Bez tam ir raksturīgs, ka papīrmalku eksportē ārvalstu uzņēmumu Latvijā reģistrētie meitas uzņēmumi saistītiem uzņēmumiem ārvalstīs (vertikālās integrācijas tendence).

Koncentrācija konkrētajā tirgū

Konkurences padome izvērtēja *Stora Enso Grupas* Latvijā esošo uzņēmumu un *Sylvester Grupas* Latvijā esošo uzņēmumu kopējo papīrmalkas eksporta apjomu.

Pamatojoties uz Zemkopības ministrijas 11.02.2003. vēstulē Nr.11.2/453 sniegto informāciju, 2001.gadā papīrmalkas eksports no Latvijas bija 3 990 100 m³. Ziņojumā sniegtā informācija liecina, ka kopējais apvienošanās dalībnieku papīrmalkas eksporta apjoms 2001.gadā bija ...* m³. Tādējādi kopējā apvienošanās dalībnieku tirgus daļa papīrmalkas eksporta tirgū 2001.gadā bija ...* %. Lielākais apvienošanās dalībnieku konkurents papīrmalkas eksportā 2001.gadā bija SIA "Baltfor Ltd.", tās tirgus daļa konkrētajā tirgū šajā gadā bija 11%. Mazākie konkurenti ir SIA Latvijas-Somijas kopuzņēmums "Silva" - 9%, SIA "Rottneros Baltic" - 7%, SIA Latvijas-Zviedrijas kopuzņēmums "Latsin" - 6%.

Lai aprēķinātu kopējo papīrmalkas eksporta apjomu 2002.gadā, Konkurences padome pieprasīja informāciju par papīrmalkas eksporta apjomu no vairākiem tirgus dalībniekiem, jo GMP sniegtā informācija neļāva aprēķināt to precīzi. Izvērtējot saņemto informāciju, Konkurences padome konstatēja, ka minimālais kopējais papīrmalkas eksporta apjoms no

Latvijas 2002.gadā bija 3 241 719 m³. Savukārt Ziņojumā sniegtā informācija liecina, ka apvienošanās dalībnieku kopējais papīrmalkas eksporta apjoms šajā gadā bija ...* m³. Tādējādi maksimāli iespējamā apvienošanās dalībnieku kopējā tirgus daļa papīrmalkas eksporta tirgū 2002.gadā bija ...* %. Lielākie apvienošanās dalībnieku konkurenti papīrmalkas eksporta tirgū Latvijas teritorijā ir SIA Latvijas-Somijas kopuzņēmums "Silva" (tirgus daļa aptuveni 27%), SIA "Baltfor Ltd." (tirgus daļa aptuveni 15%) un SIA "Rottneros Baltic" (tirgus daļa aptuveni 11%).

Gan 2001., gan 2002.gadā atsevišķi *Stora Enso Grupas* Latvijā reģistrēto uzņēmumu tirgus daļa papīrmalkas eksporta tirgū veidojās praktiski tik pat liela kā kopējā apvienošanās dalībnieku tirgus daļa, tas nozīmē, ka kopējā apvienošanās dalībnieku tirgus daļa praktiski netiek ietekmēta apvienošanās rezultātā un koncentrācija konkrētajā tirgū ir minimāla.

5.2.3. Kurināmās malkas realizācijas tirgus

Konkurences padome, ņemot vērā 5.2.punktā minētos argumentus, definēja konkrētās preces tirgu Konkurences likuma 1.panta 5.punkta izpratnē kā kurināmās malkas realizācijas tirgu.

Konkrētais ģeogrāfiskais tirgus Konkurences likuma 1.panta 3.punkta izpratnē ir Latvijas teritorija.

Tādējādi konkrētais tirgus Konkurences likuma 1.panta 4.punkta izpratnē ir kurināmās malkas realizācijas tirgus Latvijas teritorijā.

Koncentrācija konkrētajā tirgū

Iesniedzējs Ziņojumā ir norādījis, ka apvienošanās dalībnieku kopējais kurināmās malkas tirdzniecības apjoms ir mazāks par ...* m³, neieskaitot eksportu (nav norādīts laika periods). Pamatojoties uz Zemkopības ministrijas 11.02.2003. vēstulē Nr.11.2/453 sniegto informāciju, 2001.gadā kurināmās malkas iegūšanas apjoms bija 1 550 000 m³. Apvienošanās dalībnieku kopējā tirgus daļa veido mazāk par ...* % no 1 550 000 m³, tāpēc, pieņemot, ka kurināmās malkas iegūšanas apjoms Latvijā 2002.gadā būtiski neizmainījās, salīdzinot ar 2001.gadu, Konkurences padome secināja, ka konkurences apstākļi kurināmās malkas tirgus vietējās realizācijas segmentā netika ietekmēti negatīvi.

Bez tam Konkurences padome izvērtēja apvienošanās ietekmi uz konkurences apstākļiem kurināmās malkas tirgus eksporta segmentā.

GMP ir sniegusi informāciju par 5 lielākajiem kurināmās malkas importētājiem un eksportētājiem 2001. un 2002.gadā. Apvienošanās dalībnieki 2001. un 2002.gadā neatradās 5 lielāko kurināmās malkas importētāju starpā. ...*.

Pamatojoties uz iepriekš minēto, var secināt, ka kurināmās malkas realizācijas tirgū apvienošanās rezultātā apvienošanās dalībnieki neiegūs dominējošo stāvokli.

5.3. Zāģmateriālu realizācijas tirgus

Konkurences padome uzskata, ka konkrētās preces tirgus Konkurences likuma 1.panta 5.punkta izpratnē ir zāģmateriālu realizācijas tirgus. Zāģmateriāli tiek ražoti no zāģbaļķiem un tiek izmantoti galvenokārt ēku celtniecībai un atjaunošanai, galdniecībai, mēbeļu izgatavošanai un iepakojšanas vajadzībām un to ražošanai ir nepieciešamas speciālas iekārtas.

Attiecībā par ģeogrāfisko tirgu vairākās Eiropas Komisijas lietās attiecībā par apvienošanās kokmateriālu tirgū tika izdarīts secinājums, ka zāģmateriālu tirgus ir pasaules mēroga vai Eiropas mēroga tirgus (lieta Nr.Comp/M.2473 - Finnforest/Moelven Industries, lieta Nr.IV/M.646 - Repola/Kymmene, lieta Nr.Comp/M.1996 - SCA/Grange/JV). Konkurences padome ņēma vērā minēto ģeogrāfiskā tirgus noteikšanas kārtību, nosakot

konkrēto ģeogrāfisko tirgu. Konkrētais ģeogrāfiskais tirgus Konkurences likuma 1.panta 3.punkta izpratnē ir Latvijas teritorija.

Tādējādi konkrētais tirgus Konkurences likuma 1.panta 4.punkta izpratnē ir zāģmateriālu realizācijas tirgus Latvijas teritorijā.

Koncentrācija konkrētajā tirgū

Pamatojoties uz vairāku tirgus dalībnieku sniegto informāciju par zāģmateriālu realizācijas apjomu, Konkurences padome secināja, ka nav lietderīgi aprēķināt apvienošanās dalībnieku tirgus daļu konkrētajā tirgū, jo vairāku konkurentu zāģmateriālu realizācijas apjomi ir daudz lielāki par kopējo apvienošanās dalībnieku zāģmateriālu realizācijas apjomu. Saskaņā ar Ziņojumā sniegto informāciju kopējais apvienošanās dalībnieku zāģmateriālu realizācijas apjoms 2001.gadā bija ...* m³. Savukārt konkurentu zāģmateriālu realizācijas apjomi bija šādi: SIA "Vika Wood" - 122 844 m³, a/s "Inčukalns Timber" - 114 269 m³, SIA "Komiss" - 16 985 m³ utt. 2002.gadā kopējais apvienošanās dalībnieku zāģmateriālu realizācijas apjoms bija ...* m³. Savukārt konkurentu zāģmateriālu realizācijas apjomi bija šādi: SIA "Vika Wood" - 118 171 m³, SIA "BSW Latvia" - ...* m³.

Ņemot vērā minēto, var secināt, ka apvienošanās dalībnieki apvienošanās rezultātā neiegūs dominējošo stāvokli.

5.4. Šķeldas tirgus

Iesniedzējs Ziņojumā ir norādījis, ka *Stora Enso Grupas* un *Sylvester Grupas* Latvijā reģistrēto uzņēmumi darbojas šķeldas jomā. Turklāt tika sniegta informācija, ka tikai *Sylvester Grupas* Latvija reģistrētie uzņēmumi darbojas šķeldas ražošanas un pārdošanas jomā Latvijā. Daļu šķeldas tie pārdod vietējiem uzņēmumiem un daļu - *Stora Enso Grupas* uzņēmumiem un *UPM Kymmene Forest*, kuri visu šķeldu eksportē. Savukārt *Stora Enso Grupas* Latvijā reģistrētie uzņēmumi visu šķeldu eksportē. Apvienošanās dalībnieki šķeldas tirgū darbojas dažādos segmentos - ražošanas/vietējās realizācijas segmentā un iepirkumu eksportam segmentā, un tādējādi nekonkurē savā starpā. Tāpēc Konkurences padome uzskata, ka šķeldas tirgus nav uzskatāms par horizontāli ietekmēto tirgu.

6. Ziņojumā ir minēts, ka apvienošanās mērķis no *Stora Enso Grupas* viedokļa ir iegūt kontroli pār *Sylvester Grupas* kokzāģētavu biznesu, t.i., zāģmateriālu ražošanu un tirdzniecību. Lai garantētu, ka kokzāģētavām tiek piegādāts pietiekošs daudzums izejmateriālu, kā arī veicinātu zāģmateriālu mārketingu, kontrole tiks iegūta arī pār *Sylvester Grupai* piederošiem kokmateriālu sagādes uzņēmumiem un loģistikas uzņēmumiem. Turklāt iegādātās *Sylvester Grupas* kokzāģētavas papildinās un dažādos *Stora Enso Grupas* produktu portfeli. Apvienošanās radīšot būtisku attīstības potenciālu vadības, administrācijas, mārketinga, mežsaimniecības, sagādes un loģistikas jomās. *Sylvester Grupas* uzņēmumos tiks ieviestas *Stora Enso Grupas* kvalitātes kontroles sistēmas, paaugstinot vispārējo koksnes tirgus caurskatāmību un iespēju izsekot koksnes avotus. Atbalstāma kokmateriālu sagādes prakses ieviešana, jo tā uzlabos Latvijas mežsaimniecības un mežrūpniecības produkcijas imidžu ārvalstu un vietējos tirgos. Tas, visticamāk, radīs eksportētās Latvijas koksnes cenas paaugstinājumu, kā arī palielinās konkurētspēju Baltijas valstīs un ES, kad Latvija tai pievienosies.

Arī vairāki tirgus dalībnieki ir izteikuši Konkurences padomei viedokli par to, ka apvienošanās rezultātā koksnes resursu un apaļkoku cenas palielināsies.

Konkurences padome ņēma vērā, ka apvienošanās rezultātā koksnes resursu iegūšanas tirgū apvienošanās dalībnieki neiegūs dominējošo stāvokli.

Konkurences padome, pamatojoties uz Konkurences likuma 6.panta pirmās daļas 3.punktu, 8.panta pirmās daļas 3.punktu, 15.panta pirmās daļas 3.punktu un 16.panta pirmo, otro un trešo daļu,

n o l ē m a :

1. Konstatēt, ka *Stora Enso Oyj* izšķirošas ietekmes iegūšana pār *Sylvester Grupu* izpaudīsies tādējādi, ka *Stora Enso Grupas* Latvijā reģistrētie uzņēmumi un *Sylvester Grupas* Latvijā reģistrētie uzņēmumi kļūs par vienu tirgus dalībnieku Konkurences likuma 1.panta 9.punkta izpratnē.

2. Atļaut *Stora Enso Oyj* apvienoties ar *Sylvester Grupu*.

Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā viena mēneša laikā no dienas, kad ieinteresētā persona uzzināja vai tai vajadzēja uzzināt par pieņemto lēmumu, saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu, LR Civilprocesa likuma Pārejas noteikumu 1.punktu un Civilprocesa kodeksa 24.-A nodaļu.

Priekšsēdētājs

P.Vilks

...* ierobežotas pieejamības informācija